

HE 106/2020 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kilpailulain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 99/2020 vp) täydentämisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Eduskunnalle annetussa hallituksen esityksessä laiksi kilpailulain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 99/2020 vp) ehdotettiin muutettavaksi kilpailulakia väliaikaisesti pidentämällä yrityskauppojen toisen vaiheen käsittelymääräaikaan noin kuukaudella. Muutoksen tarkoituksena on mahdollistaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle pidempi käsittelyaika, jotta virasto pystyisi käsittelemään potentiaalisesti ongelmalliset, jatkoselvityksiä vaativat yrityskaupat asianmukaisesti ja määräajassa myös covid-19-epidemiasta aiheutuvien poikkeusolojen aikana, jolloin muun muassa yrityskauppatutkinnassa tehtävien markkinaselvitysten tekeminen on hidastunut ja vaikeutunut.

Mainitussa hallituksen esityksessä todetaan, että laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, ja olemaan voimassa 31.10.2020 saakka. Esitystä ei käsitelty eduskunnassa ennen eduskunnan kesätaukoa. Jotta väliaikaista, covid-19-epidemian aiheuttamaan kriisiin liittyvää hallituksen esityksen mukaista säännöstä voitaisiin soveltaa siinä tarkoitettuna ajanjaksona, annetaan täydentävä hallituksen esitys. Täydentävän esityksen mukaan laki on edelleen tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, mutta yrityskauppojen toisen vaiheen käsittelymääräaika pidentävää säännöstä sovellettaisiin myös takautuvasti yrityskauppoihin, jotka on ilmoitettu Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tämän hallituksen esityksen antamisen eli 2.7.2020 jälkeen. Laki on tarkoitettu olemaan voimassa 31.10.2020 saakka.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Keskeiset ehdotukset.....	3
3 Säännöskohtaiset perustelut.....	3
4 Voimaantulo	3
5 Suhde täydennettävään esitykseen.....	4
6 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	4
LAKIEHDOTUS	6
Laki kilpailulain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.....	6
LIITE	7
RINNAKKAISTEKSTIT	7
Laki kilpailulain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.....	7
Laki kilpailulain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.....	8

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Tällä täydentävällä hallituksen esityksellä ehdotetaan täydennettäväksi laiksi kilpailulain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annettua hallituksen esitystä (HE 99/2020 vp).

Esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Täydennettävää, eduskunnalle 11.6.2020 annettua hallituksen esitystä ei käsitelty eduskunnassa ennen eduskunnan kesätaukoa. Täydennettävässä hallituksen esityksessä todetaan, että laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, ja että lain on tarkoitus olla voimassa 31.10.2020 saakka.

Jos esitystä käsitellään eduskunnassa vasta syyskuussa eduskunnan palattua kesätauolta, eikä täydentävää esitystä tehtäisi, laki voisi tulla voimaan ja sovellettavaksi vasta lokakuussa. Tällöin suurin osa väliaikaisen lain esitetystä voimassaolo- ja soveltamisajasta olisi jo kulunut.

2 Keskeiset ehdotukset

Jotta väliaikainen koronavirukseen liittyvä täydennettävän hallituksen esityksen mukainen säännös soveltuisi tarkoitettuna ajanjaksona, annetaan täydentävä hallituksen esitys. Täydentävän hallituksen esityksen tarkoituksena on, että väliaikainen kilpailulain säännös soveltuisi täydennettävän hallituksen esityksen tarkoittamalla tavalla noin heinä-lokakuun aikana Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ilmoitettuihin yrityskauppoihin, jotka siirretään virastossa toisen vaiheen käsittelyyn.

Tämän takia esitetään, että lakia sovellettaisiin yrityskauppoihin, jotka on ilmoitettu Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 2.7.2020 jälkeen, mutta ennen 1.11.2020.

3 Säännöskohtaiset perustelut

26 §. Käsittelymääräajat. Pykälän 2 momentti esitettäisiin muutettavaksi määräaikaisesti. Lokakuun loppuun 2020 mennessä ilmoitettujen yrityskauppojen toisen vaiheen käsittelyaikaa pidentettäisiin kilpailulain 26 §:n 2 momentin 69 työpäivästä eli noin kolmesta kuukaudesta 92 työpäivään eli noin neljään kuukauteen. Muutos ei koskisi yrityskauppoja, jotka ovat jo viraston käsittelyssä lain soveltamisen alkaessa. Määräaikainen toisen vaiheen käsittelymääräajan muuttaminen ei estäisi Kilpailu- ja kuluttajavirastoa hakemasta markkinaoikeudelta voimassa olevan lain mukaisesti 46 työpäivän käsittelymääräajan pidentystä.

4 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan mahdollisimman pian ja on voimassa 31.10.2020 saakka. Lakia sovellettaisiin yrityskauppoihin, jotka on ilmoitettu Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 2.7.2020 jälkeen, mutta ennen 1.11.2020. Lakia sovellettaisiin siten täydentävän hallituksen esityksen antamisen jälkeen ilmoitettuihin kauppoihin. Käytännössä täydennetyt esityksen mukainen soveltamisaika vastaisi arviolta alkuperäisen esityksen mukaista voimassaoloaika, jos koronaliitännäinen esitys olisi käsitelty eduskunnassa ennen sen kesätaukoa ja laki olisi tullut voimaan heinäkuun alussa 2020.

HE 106/2020 vp

Jos yrityskauppa ilmoitettaisiin virastolle 2.7.2020 jälkeen, mutta ennen marraskuun 1.11.2020 ja yrityskauppaa käsiteltäisiin sittemmin toisessa vaiheessa, yrityskaupan toisen vaiheen käsittelymääräaika olisi enintään 92 työpäivää eli noin neljä kuukautta. Muutos ei koskisi 2.7.2020 tai sitä ennen Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ilmoitettuja yrityskauppoja.

Voimassa olevan lain mukaan yrityskaupan käsittelyn enimmäispituus virastossa voi olla noin puoli vuotta. Kokonaisuena muodostuu viraston ensimmäisen vaiheen noin kuukauden ja toisen vaiheen noin kolmen kuukauden käsittelyajasta. Tämän lisäksi virasto voi hakea markkinaoikeudelta noin kahden kuukauden pidennystä käsittelymääräaikaan. Täydennettävän esityksen-tavoin yrityskaupan käsittely virastossa voisi kestää väliaikaisen lain soveltamisaikana ilmoitettujen yrityskauppojen osalta enintään noin 7 kuukautta voimassa olevan lain noin 6 kuukauden sijasta.

Jos kauppa ilmoitettaisiin virastolle esimerkiksi 3.7.2020, toisen vaiheen käsittelymääräajan pidentys 23 työpäivällä alkaisi marraskuun alkupuolella 2020. Tällöin laki olisi jo voimassa, vaikka se käsiteltäisiinkin vasta eduskunnan kesätaun jälkeen. Toisen vaiheen määräajan pidentys ajoittuisi siten lain voimaantulon jälkeiseen aikaan.

Kaikkiaan määräaikaisen käsittelymääräajan pidentämisen vaikutus kestäisi pisimmillään toukokuuhun 2021 asti. Myöhäisin mahdollinen vaikutus olisi yrityskaupalla, joka ilmoitettaisiin lokakuun loppupuolella 2020 ja joka siirtyisi sittemmin toisen vaiheen käsittelyyn.

Lain voimassaolon päättymisajaksi esitetään 31.10.2020, koska covid-19-epidemian aiheuttama kriisi ja sen vaikutus esimerkiksi yritysten toimintaan on osoittautunut pidempiaikaisemmaksi kuin kriisin alussa maaliskuussa 2020 arvioitiin ja taudin mahdollinen toinen aalto voi ajoittua syksyyn 2020. Esitystä laadittaessa ei pystytä luotettavasti arvioimaan, tuleeko covid-19-epidemian aiheuttama tilanne olemaan loppukesästä 2020 alkavalla ja vuoteen 2021 ulottuvalla ajanjaksolla parempi vai huonompi kuin alkukesästä 2020. On mahdollista, että kriisi jatkuu kesään 2021 asti yritystenkin toimintaan vaikuttavalla tavalla.

Lisäksi myös Norjassa väliaikaisen säännöksen voimassaoloaika päättyi lokakuun lopussa. Lisäksi kansallisesti esimerkiksi konkurssilain (LaVM 4/2020 vp, 291/2020) ja ulosottokaaren (LaVM 5/2020 vp, 289/2020) väliaikaiset poikkeusoloihin liittyvät muutokset ovat voimassa lokakuun 2020 loppuun.

5 Suhde täydennettävään esitykseen

Täydentävä esitys ei vaikuttaisi kilpailulain 26 §:än esitettyyn muutokseen tai voimaantumiseen. Täydentävä esitys koskisi sen sijaan siirtymäsäännöstä. Ainoa muutos on, että lakia sovellettaisiin yrityskauppoihin, jotka on ilmoitettu Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 2.7.2020 jälkeen, eikä vasta lain voimaantulon jälkeen.

6 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi ilman aiheutonta viivästystä toimivaltaisessa viranomaisessa. Määräajan voimassa olevalla ja sovellettavalla yrityskaupan toisen käsittelyvaiheen noin kuukauden pidentämisellä ei poikettaisi tästä.

Yleisesti voidaan arvioida, että yrityskauppojen lakisääteiset käsittelyajat ovat verrattain lyhyitä käsittelyn vaatimaan työmäärään nähden. Vertailuna voidaan todeta, että kilpailunrajoitusta-

HE 106/2020 vp

pauksissa ei ole lakisääteisiä käsittelyaikoja ja kilpailunrajoitusten käsittelyajat ovat käytännössä yleensä merkittävästi pidempiä. Yrityskauppojen käsittelymääräajan pidentäminen liittyisi koronakriisiin ja poikkeusoloihin. Pidennys olisi tarkkarajainen, täsmällinen, oikeasuhtainen ja väliaikainen. Toteuttamisvaihtoehtojen valinnassa on otettu huomioon vaikutukset yrityskaupan osapuolille. Käsittelymääräajan pidentäminen olisi vain noin kuukauden pituinen ja se koskisi vain toisen vaiheen käsittelyä. Lisäksi laki soveltuisi vain yrityskauppoihin, jotka ilmoitetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 3.7.2020 ja 31.10.2020 välisenä noin neljän kuukauden aikana. Toisen vaiheen määräajan pidennys sijoittuisi lain voimaantulon jälkeiseen aikaan. Kaikkiaan yrityskaupan käsittely virastossa voisi kestää markkinaoikeuden myöntämä jatkoaika mukaan lukien enintään noin 7 kuukautta voimassa olevan lain noin 6 kuukauden sijasta. Käsittelyajan pidentäminen ei tarkoittaisi, että käsittelyaika automaattisesti piteneisi kuukaudella, vaan pidentäminen antaisi Kilpailu- ja kuluttajavirastolle mahdollisuuden käsitellä kauppaa toisessa vaiheessa enintään 23 työpäivää pidempään, muun muassa koska markkinaselvitysten tekeminen on hidastunut ja vaikeutunut koronakriisin takia virastosta riippumattomista syistä. Valtaosa yrityskaupoista käsitellään kuitenkin ensimmäisessä vaiheessa noin kuukauden määräajan aikana.

Esitys ei ole ongelmallinen perusoikeuksien kannalta. Sääntelyn voimassaolo on rajattu ajallisesti välttämättömään, ja sitä on pidettävä myös oikeasuhtaisena.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella esitetään, että eduskunta hyväksyisi laiksi kilpailulain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 99/2020 vp) tässä täydentävässä esityksessä ehdotetulla tavalla muutettuna.

Laki

kilpailulain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti kilpailulain (948/2011) 26 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 721/2019,
seuraavasti:

26 §

Käsittelymääräajat

Jollei Kilpailu- ja kuluttajavirasto aseta ehtoja eikä tee esitystä yrityskaupan kieltämisestä 92 työpäivän kuluessa siitä, kun se päätti jatkoselvitykseen ryhtymisestä, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi. Markkinaoikeus voi pidentää määräaikaa enintään 46 työpäivällä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja se on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.
Lakia sovelletaan yrityskauppoihin, jotka on ilmoitettu Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 2 päivän heinäkuuta 2020 jälkeen mutta ennen 1 päivää marraskuuta 2020. Lakia sovelletaan mainittuna ajanjaksona ilmoitettujen yrityskauppojen käsittelymääräaikaan myös lain voimassaolon päättymisen jälkeen.

Helsingissä 2.7.2020

Pääministeri

Sanna Marin

Työministeri Tuula Haatainen

Laki

kilpailulain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti kilpailulain (948/2011) 26 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on
laissa 721/2019,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

26 §

26 §

Käsittelymääräajat

Käsittelymääräajat

Jollei Kilpailu- ja kuluttajavirasto aseta ehtoja eikä tee esitystä yrityskaupan kieltämisestä 69 työpäivän kuluessa siitä, kun se päätti jatkoselvitykseen ryhtymisestä, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi. Markkinaoikeus voi pidentää määräaikaa enintään 46 työpäivällä.

Jollei Kilpailu- ja kuluttajavirasto aseta ehtoja eikä tee esitystä yrityskaupan kieltämisestä 92 työpäivän kuluessa siitä, kun se päätti jatkoselvitykseen ryhtymisestä, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi. Markkinaoikeus voi pidentää määräaikaa enintään 46 työpäivällä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja se on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

Lakia sovelletaan yrityskauppoihin, jotka on ilmoitettu Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 2 päivän heinäkuuta 2020 jälkeen mutta ennen 1 päivää marraskuuta 2020. Lakia sovelletaan mainittuna ajanjaksona ilmoitettujen yrityskauppojen käsittelymääräaikaan myös lain voimassaolon päättymisen jälkeen.

Laki

kilpailulain 26 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti kilpailulain (948/2011) 26 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 721/2019,
seuraavasti:

Alkuperäinen ehdotus

Ehdotus

26 §

26 §

Käsittelymääräajat

Käsittelymääräajat

Jollei Kilpailu- ja kuluttajavirasto aseta ehtoja eikä tee esitystä yrityskaupan kieltämisestä 92 työpäivän kuluessa siitä, kun se päätti jatkoselvitykseen ryhtymisestä, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi. Markkinaoikeus voi pidentää määräaika enintään 46 työpäivällä.

Jollei Kilpailu- ja kuluttajavirasto aseta ehtoja eikä tee esitystä yrityskaupan kieltämisestä 92 työpäivän kuluessa siitä, kun se päätti jatkoselvitykseen ryhtymisestä, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi. Markkinaoikeus voi pidentää määräaika enintään 46 työpäivällä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kesäkuuta 20 ja se on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2021 ja se on voimassa 31 päivään lokakuuta 2020.

Lakia sovelletaan yrityskauppoihin, jotka on ilmoitettu Kilpailu- ja kuluttajavirastolle 2 päivän heinäkuuta 20 jälkeen mutta ennen 1 päivää marraskuuta 2020. Lakia sovelletaan mainittuna ajanjaksona ilmoitettujen yrityskauppojen käsittelymääräaikaan myös lain voimaolon päättymisen jälkeen.